

๕. การตั้งคณะกรรมการ คณะกรรมการ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นจาก ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งประกอบเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้พิจารณากฎหมาย พิจารณา สอบสวน กระทำกิจการ หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ใน อำนาจหน้าที่ของสภา แล้วเสนอรายงานต่อสภา บุคคลดังกล่าวอาจเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรืออาจเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปก็ได้ และมีจำนวนตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภากำหนด

๖. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หมายถึง ร่างกฎหมายที่ เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน ซึ่งคณะรัฐมนตรีเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เป็นประจำทุกปี โดยเข้าสู่วิธีการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งขั้นตอนการพิจารณา คล้ายกับขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

จัดทำโดย กลุ่มงานสารนิเทศ

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทรศัพท์ ๐ - ๒๒๔๔ - ๐๒๐๐, Call Center ๐๘๔๓,

<http://www.parliament.go.th>

การควบคุม การบริหารราชการแผ่นดิน

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การควบคุมดูแล หรือตรวจสอบ การปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบาย ที่ให้ไว้ ต่อรัฐสภา รวมทั้งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินไว้ ดังนี้

๑. การรับทราบคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

เมื่อจะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีจะต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และชี้แจง การดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ) ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันเข้ารับหน้าที่ โดยต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใด ในระยะเวลาใดและต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหา และอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. การตั้งกระทู้ถาม กระทู้ถาม หมายถึง คำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาตั้งถามรัฐมนตรี ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๒.๑ กระทู้ถามสด เป็นคำถามด้วยวาจา ในเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจ กระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน หรือเป็นเรื่องด่วน โดยเสนอก่อน เริ่มประชุม ในวันนั้น

๒.๒ กระทู้ถามทั่วไป เป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย โดยต้อง เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

๓. การเสนอญัตติ ญัตติ คือ ข้อเสนอใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้สภาลงมติ หรือวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร ซึ่งในการเสนอเรื่องต่าง ๆ ให้ที่ประชุม สภาพิจารณานั้น ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา แต่มีญัตติบางประเภท ที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของ แต่ละสภากำหนด

๔. การเปิดอภิปรายทั่วไป การเปิดอภิปรายทั่วไปเป็นมาตรการควบคุม การบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการทำงานระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ได้แก่

๔.๑ การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

๔.๑.๑ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา กรณีที่คณะรัฐมนตรี เห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

๔.๑.๒ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้ คณะรัฐมนตรี แถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจงปัญหาสำคัญ

๔.๒ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีหรือ รัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

๔.๒.๑ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อการลงมติ ไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีใช้เสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของสภาผู้แทนราษฎร โดยญัตติดังกล่าวต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คนต่อไปด้วย

๔.๒.๒ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อการลงมติ ไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลใช้เสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิม แต่ยังคงเป็น รัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอญัตติดังกล่าว แล้วแต่ไม่เกินเก้าสิบวัน รัฐมนตรีคนนั้นยังต้องถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจต่อไป

นอกจากนี้ เมื่อรัฐบาลบริหารราชการแผ่นดิน ครบ ๒ ปี ในกรณีสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่มีได้อยู่ในพรรคการเมืองที่สมาชิกของพรรคนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี มีจำนวนเสียงไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเสนอญัตติดังกล่าว ก็สามารถขอเปิดอภิปรายได้ด้วยจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของ พรรคการเมืองที่สมาชิกของพรรคไม่ได้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นรายบุคคลได้

